

ZIMBABWE SCHOOL EXAMINATIONS COUNCIL
General Certificate of Education Ordinary Level

TSHIVENDA
PAPER 1

4011/1

SPECIMEN PAPER

2 hours

Additional materials
Answer paper

TSHIFHINGA: **Awara mbili**

NDAELA KHA VHALINGIWA

Ŋwala dzina ŋau, nomboro ya fhethu hune wa lingeliwa hone na nomboro yau iwe mulingiwa zwikhalani zwo ŋetshedzwaho kha bammbiri ŋau ŋa phindulo/kubungwana kwa phindulo.

Fhindula mbudziso **dzoŋhe** nga **Tshivenda** tsho kunaho.

Ŋwala phindulo dzau kha bammbiri dza phindulo dze wa ŋetshedzwa dzone.

Arali wo shumisa bammbiri mbili kana u fhira **dzi vhofhe fhethu huthihi**.

NGELETSHEDZO KHA VHALINGIWA.

Maraga dzine dza ŋetshedzwa kha mbudziso iŋwe na iŋwe kana tshipida tsha mbudziso dzo sumbedzwa kha zwidanga[]mafheloni a mbudziso.

Bammbiri iŋi ŋi na masiatari maŋa.

Copyright: Zimbabwe School Examinations Council, Specimen Paper.

Fhindula mbudziso u tshi tevhedza ndaela dzi re kha tshipiḁa tshiṁwe na tshiṁwe.

TSHIPIḁA TSHA U THOMA

Vhalingiwa vha eletshedzwa uri vha fhedze awara nthihi vha tshi fhindula mbudziso kha hetshi tshipiḁa.

- 1 Nanga tḁoho nthihi fhedzi u ṁwale ngayo maanea. Maanea au a vhe na maipfi a re vhukati ha maḁana maṁanu u ya kha maḁana a rathi[500-600].Kha vhurifhi ḁiresi, theshano na tsaino a zwi katelwi kha mbalo ya maipfi.
 - (a) ṁwala maanea nga fhethuvhupo ha vhufa he wa vhuya wa hu dalela.
 - (b) U mala vhafumakadzi vhanzhi ndi havhuḁi. Rera.
 - (c) ṁwalela mukomana wau vhurifhi u tshi mu vhudza nga thaidzo dzine wa tḁangana nadzo kha u ṁwala thandela yau ya Tshivenda.
 - (d) Zwine zwa nga itwa tshikoloni tshau uri hu vhe na mvelaphanḁa.
 - (e) Sumbedza nyambedzano vhukati ha mubebi na mugudisi vha tshi khou eletshedzana nga vhuḁi ha mishumo ya zwanda.
 - (f) Muthu ane ḁisa pfulufhelo vhutshiloni hanga.
 - (g) Naho zwa haka midzi, ndi ḁo konḁelela.

[50]

TSHIPIḁA TSHA VHUVHILI

2. Vhala mafhungo a tevhelaho u kone fhindula mbudziso.

Maḁuvha a si mangana Mukovhe o pwashelwa nḁu nahone Mangadzani na muṁa vho ya vha tḁolela tshinyalelo ya hone, Mangadzani a tḁanganedza muḁala wa u mu ḁivhadza u ngalangala ha ṁwana wawe Zwanga.

“Ri kha ḁi tou bva u wana vhuṁanzi zwenezwino ha uri Zwanga o hwaliwa nga muṁwe munna a sa ḁivheihho.” Ndi Vho-Mkhelebeni Tshikororo tḁohoyatshikolo tshenetshi tsha phuraimari ya phuraivhethe ya Tshenuwani, hune Zwanga a dzhena hone.

Mangadzani a pfa a tshi nga na zwino u khou tou ḁora. A sa athu na u vhudzisa uri zwo ḁa hani, Vho-Tshikororo vha vha tshi bvela phanḁa.

“Zwo itea musi tshikolo tshi tshi kha ḁi bva u bva. Vhaṁwe vhana vha tshi tḁalutshedza vha ri o tḁuwa na vhaṁwe munna vhe vha ri vha khaladzi a mme awe. Fhedziha hu na ṁwana we a kona u tḁalusa zwavhuḁi munna vhe vha tsa goloini vha fara Zwanga nga tshanḁa vha dzhena nae moḁoroni.”

Mangadzani a tshi pfa tshivhumbeo kana mbonalo ya uyo munna ane a khou diita khaladzi awe, a wana a songo fhambana na houla we Mukovhe a talutshedza uri u muzwala wa munna-wa-vhane John. Zwino u do vha e nnyi onoyo munna nahone a tshi khou tou toda mini tshihuluhulu naa?

Mangadzani o ri u tou khaula nyambedzano yawe na Vho-Tshikororo, a mbo di takuwa gann~~dononi~~ yawe a livha modoroni wawe hoyu wa Alfa Romeo une a kha bva u u renga vhege yo fhelaho. A tshi tou bvumisa modoro a mbo di putedza nomboro dza lutingo lwa Thiofhi, a lu vhea ndevheni. Thiofhi ndi yone nzinga ye ya mu bvisa matudzi nga u mu bvula vhutzhilikadzi.

Vhudzuloni ha u amba na Thiofhi, a tou lidza tsa~~ni~~wa ine ya amba zwi~~ni~~we, a takusa modoro a livha he a livha. A~~la~~ mafhungo khea e a vhuya a tatisana khani na Thiofhi ngao. Mangadzani u na lunzhi a tshi vhudza munna wawe uri a songo dowela u dzima lutingo, nga masiari. Na zwenezwi zwa~~uri~~ lutingo lwawe lu si vhe na tshikhala tsha u sia mulaedza lwo valiwa. Zwino ndi hune a do mu todela thungo ifhio? U kanya ha shumi ofisini hune a do mu lingedza nga lwa ofisini. Mangadzani u khou reila nga mbilu ngeno mihumbulo yawe i kha li~~ni~~we lifhasi line zwo~~the~~ zwa itea nga u funa ha muthu nahone nga u bonya ha ito.

“Ndi masiari Mangadzani Veronica mme a Zwanga na Maseo, musadzi wa goswi he~~lia~~ Mmberegeni John Mangalani.” Ndi ipfi li pfalaho kha lutingo lwa Mangadzani hafhu lwe lwa lila zwenezwi a tshi khou reila.

“Ndi nnyi onoyo ane a tou ndivha nga u ralo?” O panguila na ndevhe a tshi khou lingedza u humbula arali li divha.

“Thetshelesani hafha niwana wa hashu.” Ipfi ili la tevhelwa nga la niwana we a vha a tshi khou lila lwe Mangadzani a humbulela uri ndi Zwanga. “Ndi khou toda R500 000,00 kana lupfumo lwe na lu wana kha ‘airbrick’ ya lufhera lwa u tambela nduni ye John a i sia i dema.”

Mangadzani o mbo di imisa goloi thungo ha bada uri a thome a tou fhindulana zwavhu~~di~~ na hoyu munna. Mashudumavhi, hoyu munna ha ngo u haseledza nae.

“Khaladzi, ndo vhudzisa uri ndi vhone vhone.”

“Ni ndi pfi Gideon Tshimangadzo Gadivhana. Mangi, ri khou amba nga u fa kana u tshila ha Zwanga. Ndi khou toda mukovhe wa zwe John na Ngoma vha mphura vhutshiloni.” A ralo Gideon Tshimangadzo a khaula nyambedzano.

Mangadzani a pfa mihumbulo yawe yo no xela na u dada tsho~~the~~. Zwino u do vha e nnyi hoyo muthu ane a khou sala a tshi dzumbuluwa namusi John no a no sina na u sina? Hone tsha kale-kale o vha e ngafhi?

Ganuko: Thagwane M.E. na Tshikororo S.R

Mbudziso

- (a) Nwana o ngalangalaho u pfi nnyi na hone o vha e ngafhi? [2]
- (b) Tsho kunga nwana uri a tende u tuwa nga goloi ndi mini? [1]
- (c) Ndi ifhio ndila ya vhudavhidzani yo shumisiwaho u divhadza Mangadzani nga ha u ngalangala ha nwana wawe? [1]
- (d) Bula ipfi line la sumbedza uri Mangadzani o felwa nga munna. [1]
- (e) Ndi mini tshe tsha dina Mangadzani musi a tshi lingedza u kwama Thiofhi Bula zwi vhili. [2]
- (f) Nani maipfi ane a sumbedza uri Gideon u na lunyadzo. [2]
- (g) Hu iwe Mangadzani wo vha u tshi do thoma nga u ita mini musi u tshi pfa u ngalangala ha nwana wau? Tikedza phindulo yau. [2]
- (h) Ri guda mini u bva kha zwo iteaho kha Zwanga. Bulani mbuno mbili. [2]
- (i) Vho-Gideon vho thubela mini Zwanga? Talutshedzani nga mbuno mbili. [2]
- (j) Talutshedzani maipfi a tevhelaho u ya nga he a shumiswa ngaho kha mafhungo:
- (i) muhala
 - (ii) goswi
 - (iii) dema
 - (iv) u pangula ndevhe
 - (v) nzhinga
- [5]
- (k) Nwala manweledzo nga zwe zwa itea musi Mangadzani a tshi wana muhala wa u thubiwa ha nwana wawe nga maipfi a sa fhiriho mahumi a sumbe. [70]
- [10]